

פרק המביא אשם

מתניתין:

המביא אשם תלוי, ונודע לו שלא חטא.

אם נודע לו עד שלא נשחט — הרי הוא חולין גמורים, ויצא, וירעה בעדר עם צאנו, דברי רבי מאיר.

וחכמים אומרים: ירעה עד שיסתאב, וימכר, ויפלו דמיו לנדבה. וטעמייהו מפורש בגמרא⁽¹⁾.

רבי אליעזר אומר: יקרב, לפי שאם אינו בא על חטא זה הרי הוא בא על חטא אחר. על אף שעתה לא ידוע למביא הקרבן על ספק חטא אחר שבידו.

ואם משנשחט נודע לו שלא חטא — ישפך הדם לאמה, ומשם יוצא לחוץ העזרה.

ומשום שנמצא שאין זה קרבן, אלא חולין בעזרה⁽²⁾. והבשר — יצא לבית השריפה.

ואם לפני שנודע לו שלא חטא כבר נזרק הדם, ורק לאחר זריקת הדם נודע לו שלא חטא, נמצא שהועילה הזריקה לכפרתו של המביא. לפי שאשם תלוי בא לכפר על הספק עד שידוע לו אם הוא חייב חטאת או פטור, וכל עוד הוא אינו יודע שחטא הרי הוא זקוק לאותה כפרה, והקרבן שהביא לפני שנודע לו שלא חטא הוא קרבן כשר. הילכך, אם נודע לו אחרי הכפרה [שנעשית בזריקת הדם] שלא חטא אין הקרבן נחשב חולין בעזרה אלא קרבן שהועילה כפרתו ובשרו ראוי לאכילה. ולכן, כיון שהבשר קיים — יאכל הבשר כדין כל בשר של קרבן אשם תלוי!

וגזרו שלא להקריבו בעצמו, שגזרו בזה משום קודם ניתוק, שאם יתירו להקריבו בעצמו לנדבה, יבואו גם כן להקריבו לעולה, קודם הניתוק.

2. כתבו התוס', שלדעת חכמים דין זה פשוט הוא. שהרי לדבריהם, בהמה זו קדושה היא על כל פנים, ולזרוק דמה עתה בתורת אשם אי אפשר, שהרי כבר אינו טעון כפרה על ספק עוונתו, ובתורת נדבה, כדין מותר אשם, גם כן אי אפשר לזרוק, שהרי היא עצמה אינה ראויה ליקרב לנדבה, שרק דמיה נופלים לנדבה, ומאחר שאי אפשר לעשות בה את שאר העבודות, שעדיין לא נעשו בה, דינה כקדשים פסולים, ולכן יצא לבית השריפה.

והתוס' נתנו טעם נוסף, מדוע אי אפשר

1. בגמרא מבואר, שלפי דעת חכמים, אדם מקדיש את אשמו לגמרי, ואין בכונתו לעשות תנאי בהקדשו [שאילו יהיה נודע לו שלא חטא, אינו רוצה שיהיה קדוש כלל], ומפני כך, כשנודע לו שלא חטא, הרי הוא קדוש כבתחילה, אלא שמכל מקום אי אפשר להקריבו מעתה בתורת אשם, שהרי כבר נודע הדבר, ודינו ככל מותר אשם, שלמדנו בתמורה [יח], שהלכה למשה מסיני הוא, שדמיו נופלים לנדבת קיץ המזבח.

ובפסחים [עג ב] למדנו, שמעיקר דין תורה, אפשר להקריבו בעצמו לנדבה, אולם דוקא לאחר שעקרו אותו מאשם לנדבה, כלומר, שיעמדו ויאמרו, שמן היום הזה והלאה, יהיה יוצא משם אשם שהיה עליו עד עתה, ויהיה נעשה עולת נדבה, אלא שחז"ל החמירו בזה,